

Договір про сплату аліментів

Одне з основних завдань юстиції – захист прав дітей на належне утримання. Столчина юстиція консультує, як батькам можна укласти добровільний договір про сплату аліментів.

Обов'язок утримувати дитину до досягнення нею повноліття покладений рівною мірою на обох батьків, незалежно від того, чи перебувають вони у шлюбі.

Аліменти можуть сплачуватись добровільно, або ж стягуватись примусово.

28 серпня 2018 року набув чинності Закон України від 03.07.2018 № 2475, спрямований на посилення захисту права дитини на її належне матеріальне утримання з боку батьків (далі – Закон № 2475). Цей документ вносить зміни до Сімейного кодексу України (далі – СКУ) та низки інших нормативних документів, що врегульовують порядок стягнення аліментів.

Крім того, ще раніше набули чинності: зміни до Податкового кодексу України щодо аліментів, які отримуються від нерезидентів (Закон України від 03.07.2018 № 2477); зміни, пов'язані з удосконаленням порядку стягнення аліментів (Закон України від 17.05.2017 № 2037). Розглянемо ключові аспекти цих змін.

Основні зміни, прийняті в 2018 році, полягають в наступному:

аліменти відтепер є власністю дитини. Це значить, що отримувач має право на отримання та розпорядження ними лише в інтересах та від імені дитини. По досягненню 14 років дитина має право самостійно розпоряджатися аліментами;

отримувач аліментів, з яким проживає дитина, має право самостійно обрати спосіб їх стягнення (раніше це було за рішенням суду): фіксована грошова сума чи певний відсоток від доходу платника аліментів; при визначенні суми аліментів враховується стан здоров'я дитини, матеріальне положення платника аліментів та його стан здоров'я, наявність у платника аліментів додаткових виплат (аліментів, утримання членів сім'ї), матеріальне положення того, з ким проживає дитина;

на суму аліментів може вплинути доведене існування у платника рухомого та нерухомого майна, вартісні покупки платника (більше 10-кратного розміру прожиткового мінімуму), якщо вони не відповідають офіційним доходам та платником аліментів не вказано джерело походження коштів за такі покупки;

дитина має право на виділ частки майна у натурі у спільній частковій власності батьків або отримання грошової компенсації.

Встановлено окремі правила щодо виїзду дитини за кордон з батьками:

у разі, якщо дитина виїздить закордон з тим з батьків, з яким вона проживає, терміном до 1 місяця для оздоровлення для відпочинку, лікування, участі у змаганнях, мистецьких, туристичних, спортивних заходах, то відтепер не треба отримувати згоду іншої сторони. Достатньо тільки повідомити рекомендованим листом про мету та час такої поїздки. Якщо ж інша сторона має заборгованість з виплати аліментів (4 місяці або 3 місяці, якщо дитина тяжко хвора), не виконує свої батьківські обов'язки, то її дозволяється й не інформувати. В останньому разі необхідна довідка про наявність такої заборгованості від державної виконавчої служби або приватного виконавця;

у разі, якщо дитина виїздить закордон з платником аліментів, наприклад, з батьком, з яким вона не проживає, то батько має звернутися до матері з рекомендованим листом щодо дозволу на виїзд. Мати, у разі, якщо не заперечує, має надати нотаріально посвідчену згоду на виїзд дитини. При перетині кордону батькам необхідно мати рішення суду або органів опіки та піклування, що містить визначене місце проживання дитини, підтвердження мети і термінів виїзду (квитки, довідка медичного чи спортивного закладу тощо), нотаріально завіреним дозвіл одного з батьків (якщо виїзд на термін більше 1 місяця або якщо виїзд відбувається з тим з батьків, з ким дитина не проживає).

Аліментами з 14 років має право розпоряджатися дитина. При виплаті чи примусовому стягненні аліментів не має значення, чи перебували батьки в шлюбі, проте у такому разі необхідне доведення батьківства через тест ДНК для визначення родинності.

У разі порушення строків сплати аліментів: сплачується неустойка (пеня) за кожний день прострочення – 1% за кожний день прострочення до дня погашення заборгованості чи дня прийняття судом рішення про стягнення, але не більше 100% суми заборгованості; за перевищення терміну несплати в 1 рік накладаються штрафи (див. нижче).

У разі несплати аліментів протягом 6 місяців (3 місяці – якщо дитина інвалід або тяжко хвора) боржник включається до спеціального реєстру.

І з цього часу він тимчасово позбавлений:

права виїду за кордон;

права керування автомобілем;

права на використання зброї;

можливості перереєстрації, зняття з обліку транспортного засобу з метою його відчуження;

можливості нотаріального посвідчення будь-яких угод, які спрямовані на відчуження майна;

як засновник юридичної особи продати чи іншим способом відчужити свою частку в статутному капіталі.

Також заборонена реєстрація права власності на майно, якщо відповідно до поданих документів, майно відчужене неплатником аліментів. Це важливий аспект навіть для тих, хто не пов'язаний з аліментами: при придбанні нерухомості чи автомобіля тепер треба вимагати від продавця підтвердити його відсутність у Єдиному реєстрі боржників по аліментах. Інакше – при наявності заборгованості угода може бути визнана недійсною.

При операціях з рухомим і нерухомим майном перевіряємо Єдиний реєстр боржників по аліментах

Договір про сплату аліментів на дитину.

У статті 189 Сімейного кодексу України передбачена можливість укладення між батьками договору про сплату аліментів на дитину, у якому визначаються розмір та строки виплати. При цьому умови такого договору не можуть порушувати права дитини, передбачені чинним законодавством.

Договір про сплату аліментів укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню. Основною перевагою цього способу сплати аліментів є можливість примусового виконання такого договору. У разі недотримання умов укладеного договору платником аліментів той з батьків, з ким проживає дитина, має право звернутися до нотаріуса для вчинення виконавчого напису. Договір з вчиненим виконавчим написом може бути переданий до державної виконавчої служби. У такому разі аліменти будуть стягуватись з платника примусово у порядку, встановленому Законом «Про виконавче провадження», у розмірі, передбаченому договором, без звернення до суду.

Таким чином, укладенням договору платника можна позбавити права відмовитись від сплати аліментів в односторонньому порядку.